

OR-ZSE Tudományos Diákköri Tanács

TDK témajavaslatok (2024. 09. 01.)

Témavezető: **Dr. Balogh István**, főiskolai docens (Judaisztika Tanszék)

Témák:

- Zsidó temetőkultúra
- Magyarországi zsidó hitközségek története
- Épített zsidó örökség
- Mai magyarországi zsidó hitközségek

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: alapszintű héber nyelvtudás (zsidó síremlékek vizsgálata esetén), levéltári kutatás vállalása.

A témavezető elérhetősége: baloghi@or-zse.hu

Témavezető: **Dr. Beke Tamás**, főiskolai docens (Judaisztika Tanszék)

Témák:

- Válság- és hírnévmenedzsment magyar és izraeli kontextusban
- Segítői kommunikáció magyar és izraeli kontextusban
- Szemelvények a skandináv antiszemitizmus történetéből (magyar és angol nyelven)

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: angol nyelvismeret (hébertudás előny, de nem feltétel).

A témavezető elérhetősége: beket@or-zse.hu

Témavezető: **Dr. Biró Tamás**, egyetemi docens (Judaisztika Tanszék)

Témák:

- Nyelvészet: héber nyelvtörténet, sémi nyelvészet, judeo-nyelvek, elméleti nyelvészeti megközelítések
- Nyelvészet: létezik-e judeo-magyar? Empirikus kutatások a magyar zsidó szociolingvisztika területén
- Kognitív vallástudomány és judaizmus
- Digitális bölcsészet

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: lehetőség szerint angol nyelvismeret.

A témavezető elérhetősége: birot@or-zse.hu

Témavezető: **Dr. Dobos Károly Dániel**, egyetemi docens (Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék)

Témák:

- Zsidó filozófiai hagyomány a középkorban
- Zsidók és keresztények viszonya a középkorban / újkorban
- A pápaság és a zsidók; Itália zsidósága a kora újkorban
- Zsidó-keresztény párbeszéd a Soá után
- Zsidók és muszlimok a történelem viharaiiban
- Az izraeli-palesztin konfliktus története
- Jeruzsálem arcai: középkor/ újkor

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: Legalább egy világnyelven olvasson a magyaron kívül. Hébertudás előny, de nem feltétel.

A témavezető elérhetősége: dobosk@or-zse.hu

Témavezető: **Prof. dr. Gábor György**, egyetemi tanár (Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék)

Témák:

- Történelem és emlékezet – a történelem megismerhetőségéről
- Zsidó történelemszemlélet forrásai, a zsidó történelemszemlélet sajátosságai
- Zsidóellenesség a teológia és/vagy a politikai teológia tükrében
- Bibliai események és történetek képi megjelenítései és értelmezései különböző korokban

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: a szakirodalom megbízható olvasása legalább egy világnyelven.

A témavezető elérhetősége: gaborgy@or-zse.hu

Témavezető: **Dr. Peremiczky Szilvia**, habilitált egyetemi docens (Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék)

Témák:

Zsidó irodalom (költészet, dráma, középkori andalúziai és itáliai zsidó irodalom, modern héber irodalom, 19. századi magyar zsidó irodalom, djudeoespanyol nyelvű szefárd irodalom).

A témavezető elérhetősége: peremiczkysz@or-zse.hu

Témavezető: **Dr. Rugási Gyula**, egyetemi tanár (Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék)

Témák:

- Ókori filozófia – Talmudi kortól a patrisztikáig
- Középkori zsidó filozófia az aranykorban – Szaadja Gáontól Maimonidészig
- XX. századi zsidó filozófia

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: a szakirodalom megbízható olvasása legalább egy világnyelven, valamint nem elvárt, de előnyben részesített nyelvismeret: héber, latin, görög.

A témavezető elérhetősége: rugasigy@or-zse.hu

Témavezető: **Vörös Kata**, tanársegéd (Művelődés- és Kultúratörténeti Tanszék)

Témák:

- Előítélet-kutatás és szociálpszichológia
- Az ellenségképzés diszkurzív stratégiái

A témavezető elérhetősége: vorosk@or-zse.hu

Témavezető: **Dombi Gábor** tanársegéd (Történelemtudományi Tanszék)

Téma: Az izraelita pártfogó irodák története

Pesti Izraeliták Pártfogó Irodája (1937) és a **Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája** (1938) abból a célból jött létre, hogy segítse a zsidótörvények által bajbajutottakat, s a felmerülő problémákra fenntartható megoldásokat keressen. A szervezet a pénzgyűjtéstől (OMZSA) a kivándorlás elősegítésén, kárpátaljai óvodai hálózatok felállításán, internáló táborok ellátásán át, pénzügyi támogatásokon, egészségügyi intézmények fenntartásán keresztül a munkaközvetítésig mindennel foglalkozott, ami a magyar zsidóság megmaradását, túlélését szolgálta. Bár az OMZSA működését meg kellett szüntetni, a MIPI még 1944 október 15 után is aktív maradt. Tevékenysége feledésbe ment, ezért fontos kutatási téma lehetne.

Komlós Jenő *A zsidó fájdalom* könyve c. munkájában így mutatja be a szervezetet idézve Eppler Sándor (1890-1942) főtitkárt (Pesti Izraelita Hitközség):

„Még az első zsidótörvény életbeléptetése idején éreztük és hirdettük (...), hogy a felmerülő nehéz problémák megvalósításához egészen új módszerekre van szükség. Ugyanakkor, amikor felismertük azt, hogy a zsidóság önerejéből aligha tud megfelelni a felmerülő nagy kívánalmaknak, tudatára jutottunk annak is, hogy a magyar zsidóság eddigi szervei nem elégségesek ahhoz, hogy az új feladatokkal megbirkózni lehessen. A fővárosi zsidóság részére ekkor alapítottuk a Pártfogó Irodát, melyet akkor a Pesti Izraelita Hitközség és a Pesti Izraelita Szentegylet közösen tartott fenn. Egyidőben kezdtük meg kapcsolataink kiépítését a külföldi segítő szervezetekkel. Rövidesen látnunk kellett azonban, különösen a második zsidótörvény után, hogy sokkal szélesebb alapokra kell felépíteni a Pártfogó Iroda tevékenységét, még pedig az egész magyar zsidóság bevonásával. Annál is inkább, mert már az első tanácskozások idején, melyeket a külföldi szervekkel folytattunk, jelentkezett az a szükségesség, hogy olyan egységes szervezet létesüljön, mely az egyetemes magyar zsidóságot képviselhesse. Egyidejűleg pedig ugyanez a kívánság merült fel a magyar hatóságok részéről is. Ily külső-belső szükségességek megnyilvánulása alapján jött létre a Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája, melynek feladata, hogy a zsidótörvények értelmében felmerülő összes problémákra a lehetőségek korlátai között orvoslást keressen és módot találjon arra, hogy a tilalmak korlátai között is lehetőséget biztosítson hittestvérei számára. A felmerülő feladatoknak megvalósításához szükséges anyagi eszközöket a külföld áldozatkészsége mellett a magyar zsidóságnak kell biztosítani. E belföldi hozzájárulás megkönnyítéséhez sikerült az Országos Irodának a kormányhatóságtól gyűjtési engedélyt kapnia, amely megadta az alapját az Országos Magyar Zsidó Segítő Akció, az OMZSA elindításához. Ennek feladata, hogy a Pártfogó Iroda tevékenységéhez szükséges anyagi feltételeket megteremtse.”

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: levéltári kutatás vállalása (MILEV, BFL).

A témavezető elérhetősége: dombig@or-zse.hu

Témavezető: **Dombi Gábor** tanársegéd (Történelemtudományi Tanszék)

Téma: **Zsidó civil szervezetek és aktivitásuk Magyarországon 2010-2020**

A rendszerváltást követően újra létrejövő zsidó szervezetek széles tevékenységi kört fedtek le. Néhányan közülük kérészéletűnek bizonyultak, és aktivitásuk ma már nem látható, de a többség fenntartja szervezetségét és tevékenységeit. Ezek felmérése, feltárása és bemutatása lenne a kutató feladata. Eszközül szolgálhatnak ehhez statisztikai adatok és feldolgozásuk, olyan adatlapok, amelyek híven tükrözik e szervezetek működési körét. A tevékenységi paletta nagyon széles, ezért érdemes egy-egy meghatározó csoport, szervezet hajdani és mai vezetőit is meginterjúvolni, s ezáltal mélyebben mutatni be az elmúlt évtized zsidó közéleti és kulturális, szociális szervezeteit. Végezetül hasznos lenne kitérni e szervezetek anyagi és humán erőforrásbeli hátterének fenntarthatóságára, lehetséges jövőbeli működési modelljeiket, kilátásait.

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: levéltári kutatás vállalása, monotonitás-tűrés, Excel felhasználói ismeretek, elemző képesség, interjú készítési hajlandóság.

A témavezető elérhetősége: dombig@or-zse.hu

Témavezető: **Dombi Gábor** tanársegéd (Történelemtudományi Tanszék)

Téma: **Cionista ifjúsági szervezetek Magyarországon 1902–1948**

Bár nagy tömegek nem tették magukévá megjelenése nyomán a cionizmus eszméit Magyarországon, de nem volt visszhangtalan itthon sem Herzl aktivitása. A cionista tanokra már a századfordulót követően reagáltak az egyetemista diákok, akik mozgalmuk 1903-as megindulását hatalmas bulival ünnepelték meg a Hotel Royalban. A létrejövő zsidó cserkészmozgalom, az új eszmék, az erősödő antiszemitizmus nyomán mind több helyen jönnek létre zsidó ifjúsági szervezetek, amelyek ideológiai alapon szervezik tevékenységüket, alakítják ki önképzésük rendszerét, s jutnak el a II. világháborúban a náciellenes ellenállásig. Nem kis feladatra vállalkozik, aki a cionista ifjúsági szervezetek történetét kutatja. Bár a második világháborúbéli ellenállási mozgalom jelentékeny irodalommal bír, a cionista szervezetek történetéhez – Novák Attila történész nyomán haladva – még jócskán szükséges levéltári kutatás, s a haladóbbaknak javasolt izraeli könyvtárak, levéltárak felkeresése is. Tehát egy életműbe fog bele a jelentkező. Ellenben a munka megéri a fáradságot, ugyanis be lehet mutatni, hogy nagyon tehetséges, nagyon bátor, nagyon elszánt, nagyon okos fiatalok (lányok és fiúk) miképp rezonáltak a korszak eszméire, kihívásaira. Fel kellene tárnunk személyes és családi hátterüket, erős motivációjukat; önfeláldozó életük történetét; a legalitás és illegalitás határán billegő túlélési technikáikat; s miképp motiválta őket egy eszme, hogy ők az új haza magyarországi és Erec Izrael-i úttörői és zsidók ezreinek megmentői legyenek.

A hallgatóra vonatkozó kívánalom: levéltári és könyvtári kutatás vállalása (ÁBTL, MNL); haladóbbak számára héber nyelvtudás a visszaemlékezések (könyv, videó) feldolgozásához.

A témavezető elérhetősége: dombig@or-zse.hu